

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การธนาคารอิสลามเป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่สร้างความประหลาดใจให้กับบุคคลในวง การธุรกิจ ระบบของธนาคารอิสลามได้แก่ การปลอดดอกเบี้ย คือจะเป็นสถาบันที่ไม่มีการคิด ดอกเบี้ย ทั้งนี้เป็นไปตามระเบียบของศาสนาอิสลาม ปัจจุบันทั่วโลกมีธนาคารอิสลามอยู่ประมาณ กว่า 30 แห่ง รวมทั้งธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งญิดคะฮ์. ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการสนับสนุนด้าน การเงินสำหรับโครงการเพื่อการพัฒนาในกลุ่มประเทศสมาชิก (MuslimThai CyberNet for the sake of ALLAH, 2546ก: ออนไลน์)

การทดลองจัดตั้งธนาคารอิสลามที่ทันสมัยครั้งแรกมีขึ้นในประเทศอียิปต์ในปี พ.ศ. 2506 ซึ่งทำอย่างไม่เปิดเผยและไม่จัดระบบภาพลักษณ์เป็นอิสลาม เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลกระทบ ต่อการปกครองทางการเมือง จนปี พ.ศ. 2514 จึงได้รับการประกาศว่าเป็นธนาคารพาณิชย์ปลอด ดอกเบี้ย แต่ใบอนุญาตมิได้กล่าวอ้างอิงเกี่ยวกับอิสลามหรือกฎหมายอิสลาม (ชะรีอะฮ์.) เลข (MuslimThai CyberNet for the sake of ALLAH, 2546ก: ออนไลน์)

ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกก็มีได้ละเลยความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ธนาคารอมานะฮ์. ฟิลิปปินส์ ได้ก่อตั้งขึ้นในปีพ.ศ. 2516 โดยประธานาธิบดีได้ประกาศให้ธนาคารดังกล่าวเป็น สถาบันที่ชำนาญด้านการธนาคาร โดยไม่อ้างอิงถึงลักษณะของธนาคารอิสลามในใบอนุญาต ประกอบการธนาคารเช่นกัน จัดตั้งเพื่อสนองตอบความต้องการของชุมชนมุสลิมที่ต้องการธนาคาร พิเศษ อย่างไรก็ตามธนาคาร อมานะฮ์.ฟิลิปปินส์ มิได้เป็นธนาคารอิสลามที่เคร่งครัดนัก เนื่องจากยัง ดำเนินการเกี่ยวกับดอกเบี้ย รวมไปถึงวิชาการจัดการการคลังแบบอิสลามอยู่ (MuslimThai CyberNet for the sake of ALLAH, 2546ก: ออนไลน์)

ลักษณะสำคัญของธนาคารอิสลาม ได้แก่ การปลอดดอกเบี้ย ศาสนาอิสลามห้ามมุสลิม คิดดอกเบี้ย หรือให้ดอกเบี้ย (ริบา) โดยไม่ต้องคำนึงถึงจุดประสงค์การกู้ยืมนั้นมีขึ้นเพื่ออะไร และ อัตราดอกเบี้ยจะเป็นเท่าไร อย่างไรก็ตามอิสลามิกชนหลายคนเห็นว่า การติดต่อกับธนาคารทั่วไปมี ความสะดวกกว่า และไม่ได้รู้สึกผิดอย่างไร ที่จะเลือกฝากเงินกับธนาคารทั่วไปหรือธนาคารอิสลาม ก็ได้ตามแต่ที่ได้รับผลตอบแทนสูงกว่า (MuslimThai CyberNet for the sake of ALLAH, 2546ก: ออนไลน์)

บริการทางการเงินตามหลักศาสนาอิสลามจะให้บริการประชาชนทั่วไปโดยไม่จำกัดศาสนา มีธุรกรรมทางการเงินดังนี้ การรับฝากเงิน การให้สินเชื่อและการลงทุน และบริการอื่น ๆ เช่น บริการโอนเงิน บริการเรียกเก็บเงินตามตราสาร ซื้อขายเงินตราต่างประเทศ บริหารจัดการเงินกองทุน เป็นต้น บริการการรับฝากเงินเป็นบริการขั้นพื้นฐานในการให้บริการทางการเงินของธนาคารตามหลักศาสนาอิสลาม ซึ่งธนาคารจะรับฝากเงินจากลูกค้าใน 2 ลักษณะ คือรับฝากเพื่อการรักษทรัพย์ และรับฝากเพื่อนำเงินไปลงทุน (MuslimThai CyberNet for the sake of ALLAH, 2546 ข: ออนไลน์)

ในประเทศไทย ธนาคารศรีนครเป็นผู้เริ่มต้นศึกษาเรื่องการก่อตั้งธนาคารอิสลาม และเปิดให้บริการในเดือนธันวาคม พ.ศ.2540 และปิดดำเนินการในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2541 โดยมี การกล่าวว่าธนาคารนี้ไม่ได้ทำตามหลักศาสนาอิสลาม (กลุ่มวะหะดะฮ์ พรรคไทยรักไทย, 2546: ออนไลน์) ต่อมาธนาคารออมสินเปิดเป็นวินโดวอิสลามในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2541 หลังจากนั้นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จึงเปิดกองทุนอิสลามขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ ที่มีชาวมุสลิมอาศัยอยู่ (บรรจง บินกาชัน, 2543: 81-86) ต่อมาธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้จัดตั้งธนาคารอิสลามขึ้นเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 (ก่อเกียรติ วงศ์อารีย์, 2545: 50-64)

วันมุหะมัดคนอร์ มะทาได้กล่าวว่าประเทศไทยมีประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม 5 ล้านคน มีมัสยิด 3,000 มัสยิด กรรมการมัสยิด มัสยิดละ 15 คน รวมประมาณ 60,000 คน ซึ่งถ้าคนเหล่านี้ได้รับความรู้ความเข้าใจ และไปเผยแพร่ระบบการธนาคารอิสลาม ก็จะทำให้สามารถที่จะระดมเงินได้ไม่น้อย โดยเฉพาะในปัจจุบันประชาชนชาวไทยมุสลิมทั่วประเทศได้หันมาดำเนินชีวิตตามหลักศาสนามากกว่าเดิม แต่การที่ธนาคารมุสลิมจะเกิดได้ในประเทศไทยจะต้องเริ่มที่ความเข้าใจ ความศรัทธาและมั่นใจ ไว้ใจว่าระบบนี้ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม และมีความมั่นคง (กลุ่มวะหะดะฮ์ พรรคไทยรักไทย, 2546: ออนไลน์)

สำหรับอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จากข้อมูลของกระทรวงศึกษาธิการ ณ ปี พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546:ออนไลน์) มีชาวมุสลิมอาศัยอยู่จำนวน 45,557 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมเชื้อสายจีนฮ่อ ที่อพยพมาจากประเทศจีนตอนใต้หรือยูนาน (ใครคือคนไทยอิสลาม?, 2545: ออนไลน์) จากการสำรวจพบว่า มีธนาคาร 3 แห่งที่เปิดให้บริการการรับฝากเงินตามหลักศาสนาอิสลาม ได้แก่ ธนาคารออมสินที่ให้บริการในรูปแบบเคาน์เตอร์อิสลามตามสาขาต่าง ๆ ร่วมกับบริการทางการเงินทั่วไป เช่นที่ สาขาท่าแพ สาขาช้างเผือก สาขามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาอำเภอเมืองเชียงใหม่ ที่ให้บริการในรูปแบบกองทุนธนาคารอิสลามร่วมกับบริการทางการเงินทั่วไป และธนาคารกรุงไทย สาขาไนท์บาซาร์ ที่ให้บริการทางการเงินตามหลักศาสนาอิสลามเพียงอย่างเดียว

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นถึงแนวโน้มที่ธนาคารต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่เริ่มเปิดให้บริการ รับฝากเงินตามหลักศาสนาอิสลาม โดยมีชาวไทยมุสลิมซึ่งมีอยู่จำนวนมากเป็นกลุ่มลูกค้าเป้าหมายหลัก ชาวไทยมุสลิมจะมาใช้บริการรับฝากเงินก็ต่อเมื่อมีความเข้าใจและเชื่อว่าบริการดังกล่าวถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม ไม่มีการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับดอกเบี้ย เงินในบัญชีอิสลามจะไม่ไปปนกับเงินที่ฝากกับระบบบัญชีอื่นๆ ธนาคารมีความมั่นคงและให้ผลตอบแทนสูง (กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, 2546: ออนไลน์) การทราบถึงทัศนคติของชาวไทยมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อบริการรับฝากเงินตามหลักศาสนาอิสลามของธนาคาร จะทำให้ทราบถึงความเชื่อ ความรู้สึก และพฤติกรรมของชาวไทยมุสลิม ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อธนาคารที่เปิดให้บริการรับฝากเงินตามหลักศาสนาอิสลาม และธนาคารที่สนใจจะให้บริการรับฝากเงินตามหลักศาสนาอิสลาม ได้ใช้เป็นแนวทางเบื้องต้นในการพัฒนาและการปรับปรุงการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาทัศนคติของชาวไทยมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อบริการรับฝากเงินของธนาคารตามหลักศาสนาอิสลาม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงทัศนคติของชาวไทยมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อบริการรับฝากเงินของธนาคารตามหลักศาสนาอิสลาม
2. เป็นแนวทางเบื้องต้นสำหรับธนาคารเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการทำตลาด และวางแผนการให้บริการให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

นิยามศัพท์

ทัศนคติ หมายถึง ระเบียบของแนวความคิด ความเชื่อ อุปนิสัย และสิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะ ตัวทัศนคติเองนั้นจะประกอบขึ้นด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วนต่อไปนี้

1. ความเข้าใจหรือส่วนของความเชื่อ (Cognitive or Belief Component)
2. ความชอบหรือส่วนของความรู้สึก (Affection or Feeling Component)
3. พฤติกรรม หรือแนวโน้มในการแสดงออก (Behavioral or Action-Tendency

Component)

ชาวไทยมุสลิม หมายถึง ผู้ที่มีสัญชาติไทย ซึ่งนับถือศาสนาอิสลาม ในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่

บริการรับฝากเงินของธนาคารตามหลักศาสนาอิสลาม หมายถึง บริการรับฝากเงินของ
ธนาคาร ที่เป็นไปตามหลักกฎหมายอิสลาม ซึ่งมีหลักสำคัญคือ การห้ามเรื่องของการรับดอกเบี้ย
หรือการจ่ายดอกเบี้ยอันเป็นสิ่งที่มิบัญญัติไว้ในศาสนาอิสลาม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved